

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 21Co/94/2015
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8114218052
Dátum vydania rozhodnutia: 30. 06. 2015
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Antónia Kandrávová
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2015:8114218052.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Antónie Kandrávej a členov senátu JUDr. Petra Straku a JUDr. Michala Boroňa v právnej veci žalobcu POHOTOVOSTĚ, s.r.o., so sídlom Pribinova 25, 811 09 Bratislava, IČO: 35 807 598, právne zastúpený Fridrich Paľko, s.r.o., so sídlom Grösslingova 4, 811 09 Bratislava, proti žalovanej Slovenskej republike - Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky v konaní o náhradu majetkovej škody a nemajetkovej ujmy, o odvolaní žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Prešov č.k. 7C/250/2014-50 zo dňa 02.02.2015 takto jednohlasne

rozhodol:

I. P o t v r d z u j e sa rozsudok.

II. Náhrada trov odvolacieho konania sa účastníkom n e p r i z n á v a .

o d ô v o d n e n i e :

1. Spoločnosť POHOTOVOSTĚ, s.r.o. (ďalej aj „žalobkyňa“) poskytuje okrem iného aj úvery vrátane úverov spotrebiteľom. Úver poskytla aj V. A. (zmluva č. 8311882).

2. Rozsudkom Stáleho rozhodcovského súdu zriadeného Slovenskou rozhodcovskou a.s. bolo V. A. uložené zaplatiť žalobkyňu plnenie zo zmluvy. V rozhodcovskom rozsudku nie je uvedená ani výška úveru, ani rozsah splnenia dlhu. Rozsudok tak ako je to spravidla aj v iných obdobných rozhodcovských veciach je len o plnení sumy, ktorú označila POHOTOVOSTĚ, s.r.o.

3. Žalobkyňa za obdobných okolností ako v bode 3. podala tisíce návrhov na exekučné súdy. Spoločným znakom odmietavého prístupu exekučných súdov k návrhom žalobkyne bolo vyhodnotenie konania žalobkyne ako nemravné a založené spravidla na neprijateľných podmienkach v spotrebiteľských zmluvách, najmä na nečestnej rozhodcovskej doložke (porov. veci tunajšieho súdu 1CoE 28/2014, 3CoE 10/2014, 7CoE 105/2014, 8CoE 105/2014, 19CoE 15/2014) a notárskej zápisnice spísanej na základe neplatnej plnej moci.

4. Žalobkyňa navrhuje priznať podľa zákona č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci (ďalej aj len „Zákon“) náhradu škody a nemajetkovú ujmu. Podľa žalobkyne exekučný súd išiel nad rámec oprávnení exekučného súdu, konal napriek výzvam s prietahmi, a v exekučnom konaní nedodrжал 15-dňovú lehotu na rozhodnutie o žiadosti o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie.

5. Žalobkyňa uplatňuje náhradu škody za náklady spojené so správou a vymáhaním pohľadávky a nemajetkovú ujmu za stratu dôvery v právo a nespravodlivé riešenie veci.

6. Prvostupňový súd žalobu zamietol. Neuznal tvrdenia o nesprávnom úradnom postupe.

7. Žalobkyňa v odvolaní trvala na tvrdení, že exekučný súd vytvoril stav právnej neistoty, konal s prietiahmi, nesústredene a nerešpektoval prebiehajúce konanie týkajúce sa porušenia práva na zákonného sudcu a nestranný súd. Poukázala na znalecký posudok Znaleckého ústavu Ekonomickej univerzity v Bratislave č. 1/2014 k rozsahu vzniknutej škody. Navrhla zrušiť rozsudok a vrátiť vec prvostupňovému súdu na ďalšie konanie.

8. Krajský súd v Prešove preskúmal rozsudok, ako aj konanie mu predchádzajúce bez nariadenia pojednávania (§ 214 O.s.p.) a dospel k záveru, že rozsudok je vo výroku vecne správny.

9. Prvostupňový súd vychádzal zo skutkového stavu, ktorý má oporu vo vykonanom dokazovaní a vec správne právne posúdil. Odvolací súd si osvojuje odôvodnenie prvostupňového súdu a v súvislosti s odvolacími dôvodmi dopĺňa.

10. Žalobkyňa uplatňuje náhradu škody a nemajetkovej ujmy aj v súvislosti s nedodržaním lehoty na udelenie poverenia a s tvrdenými prietiahmi. V prerokúvanej veci išlo o exekúcie na základe rozhodcovských rozsudkov vydaných stálym rozhodcovským súdom voči spotrebiteľom, a to na základe rozhodcovskej doložky obsiahnutej v zmluve o úvere so spotrebiteľom. Vzhľadom na to, že takéto doložky sa môžu považovať za neprijateľné podmienky v zmysle § 53 ods. 4 Občianskeho zákonníka a tiež vzhľadom na relatívne turbulentný vývoj judikatúry Súdneho dvora Európskej únie vo veciach ochrany spotrebiteľa v danom období (porov. rozsudky citované aj v iných zamietavých uzneseniach exekučného súdu príp. iných súdov), nemožno podľa názoru súdu uvedené veci považovať za právne úplne jednoduché, pretože až do daného času ešte netvoril prieskum rozhodcovských rozsudkov úplne obvyklú a bežnú súčasť agendy exekučných súdov pri rozhodovaní o žiadosti o povolenie exekúcie. To sa prejavovalo najmä požiadavkou na predkladanie spisov rozhodcovských súdov, ich preskúmaním a pod.

11. Správanie účastníkov síce k dĺžke konanie samo osebe neprispelo. Nemožno však nebrať zreteľ na osobitosti nielen predmetnej veci ale tisícov obdobných právnych vecí. Podľa § 17 ods. 2 zákona č. 514/2003 Z. z. má žalobkyňa aj nárok na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch, ak nie je možné uspokojiť ju inak a ak iba samotné konštatovanie porušenia práva nie je dostatočným zadostučinením vzhľadom na ujmu spôsobenú nesprávnym úradným postupom. Pri posudzovaní výšky nemajetkovej ujmy sa pritom prihliada na kritériá uvedené v § 17 ods. 3 cit. zákona, teda najmä a) osobu poškodeného, b) závažnosť vzniknutej ujmy a na okolnosti, za ktorých k nej došlo, c) závažnosť následkov v súkromnom živote a v spoločenskom uplatnení. Z takto formulovaných kritérií je podľa názoru súdu zrejmé, že žalobkyňa ako právnickej osoby sa môže týkať nanajvýš kritérium uvedené v písmene b), pretože ostatné sa celkom zjavne môžu týkať len fyzickej osoby. Žalobkyňa nemá súkromný život ani spoločenské uplatnenie, ani „osobu“, doterajší život alebo prostredie, kde žije a pracuje.

12. Podľa súdu však práve okolnosti danej veci neumožňujú priznať žalobkyňi náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch. Žalobkyňa si totiž musela byť vedomá, že štát (okresný súd) nemôže mať kapacity na to, aby v krátkom čase spracoval tak obrovské množstvo žiadostí jedného subjektu. Z obsahu exekučných spisov je pritom zrejmé, že minimálne súdny exekútor musel byť na takýto nápad pripravený, čo sa prejavuje napríklad tým, že v zápisniciach, do ktorých bol spísaný návrh na vykonanie exekúcie, je jeho podpis pripojený len formou podpisovej pečiatky alebo naskenovaného faksimile, nie originálne. Je síce pravdou, že je povinnosťou štátu zabezpečiť, aby bola spravodlivosť poskytnutá včas, pričom personálne a materiálne problémy na jeho strane spravidla nie sú dôvodom, ktorý by ospravedlnil porušenie práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov. Podľa názoru súdu však uvedené zásady platia pre štandardné situácie, kedy účastník obracajúci sa na súd so svojou vecou nemá dôvod sa zaujímať o pripravenosť súdu na poskytnutie súdnej ochrany v jeho veci. No v prípade, ak sa jedna osoba v priebehu krátkeho času obráti na súdy s enormným množstvom nových návrhov, sa v rámci prevencie (§ 417 ods. 1 Občianskeho zákonníka) musí zaujímať o to, či a v akých podmienkach je súd jeho podania schopný vybaviť, a je povinný akceptovať, že vybavenie jeho vecí nemusí byť tak promptné, ako vybavovanie vecí iných navrhovateľov. Súd je totiž povinný zabezpečiť okrem iného rovnaký prístup k spravodlivosti pre všetkých a žalobkyňa nemohla očakávať, že súd promptne vybaví všetky jej veci na úkor všetkých ostatných. Žalobkyňa tak podľa názoru súdu nemohla rozumne (legitímne) očakávať vybavenie svojich žiadostí v 15 dňovej lehote ani v tých prípadoch, v ktorých mala nárok na vydanie

poverenia na vykonanie exekúcie. Za týchto okolností nemohla žalobkyňa z nedodržania tejto lehoty zažiť žiadnu „stratu dôvery v právo a v spravodlivé riešenie vecí“. Za ujmu nemožno považovať ani samo „vyvolanie rizík ohrozujúcich konečné vymoženie pohľadávky“, „vnútorné zásahy do spoločnosti“ (zrejme pocity „frustrácie členov riadiacich orgánov spoločnosti, ako aj u jej majiteľov“), keďže v tomto prípade ide o príliš hypotetické a navonok prakticky nedokázateľné následky. Samo „ovplyvňovanie podnikateľského plánovania a rozhodovania“ je podľa názoru súdu v prvom rade dôsledkom predošlého plánovania a rozhodnutia žalobkyne zahliť exekučné súdy tisícmi vecí v pomerne krátkom čase, v dôsledku čoho tu jednoznačne prichádza do úvahy spoluzavinenie žalobkyne ako poškodenej pri vzniknutom stave (§ 441 Občianskeho zákonníka).

13. To všetko podľa názoru súdu vylučuje, aby žalobkynina ujma musela byť kompenzovaná ešte aj náhradou v peniazoch.

14. I napriek tomu však podľa názoru tunajšieho súdu nemožno postup exekučného súdu považovať za poznačený zbytočnými prietahmi. Súd pritom poukazuje na judikatúru Ústavného súdu SR, podľa ktorej sa dokonca ojedinelá nečinnosť v období niekoľko mesiacov nekvalifikuje ako zbytočné prietahy v konaní (porov. napr. IV. ÚS 388/04, III. ÚS 68/09, III. ÚS 279/2013 a v nich citované rozhodnutia). V takýchto konaniach je tak problematické kvalifikovať postup exekučného súdu ako prietahy „zbytočné“ v zmysle § 9 ods. 1 zákona č. 514/2003 Z. z.

15. Vzhľadom na to súd dospel k záveru, že v uvedených exekučných konaniach sa exekučný súd nedopustil nesprávneho úradného postupu v podobe „zbytočných prietahov v konaní“ v zmysle § 9 ods. 1 zákona č. 514/2003 Z. z., čím nie je daný prvý predpoklad zodpovednosti žalovanej za škodu, ktorá mala žalobkyni vzniknúť. Súd sa preto nemal dôvod zaoberať ani otázkami priznania náhrady nemajetkovej ujmy, ktorej sa žalobkyňa domáhala.

16. Odvolateľ namieta neprípustnú retroaktivitu v súvislosti s použitím ust. § 9 ods. 2 Zákona v znení zákona č. 412/2012 Z.z. (účinný od 1.1.2013). Zdá sa, že ide o právny lapsus, pretože prvostupňový súd uvedené ustanovenie neaplikoval retroaktívne.

17. K znaleckému posudku sa odvolací súd rovnako stotožňuje aj s podrobným odôvodnením rozsudku Okresného súdu Dunajská Streda vo veci sp. zn. 10C 175/2014. „Ku skutkovým záverom ohľadom zvýšených nákladov žalobkyne na mzdy zamestnancov, na poštovné, na tlač a na správu informačného systému dospel súd zo znaleckého posudku č. 1/2014, ktorého faktickú správnosť v tomto smere súd nespochybňuje. Z uvedeného znaleckého posudku však podľa súdu v žiadnom prípade nevyplýva, že tieto zvýšené náklady sú v príčinnej súvislosti práve s exekučným konaním, v ktorom malo podľa tvrdenia žalobkyne dôjsť k prietahom.. Pri hodnotení tohto súd vyšiel z týchto úvah:

Celkovo tak možno v tejto časti skonštatovať, že až na tri úkony (sťažnosť na prietahy) nemožno zo znaleckého posudku nijakým spôsobom zistiť, prečo sú zvýšené mzdové náklady dôsledkom tvrdeného nesprávneho úradného postupu, a nie celkom jednoduchým a logickým dôsledkom skutočnosti, že žalobkyňa sa jednoducho v rokoch 2009 až 2011 rozhodla uplatniť a vymáhať obrovské množstvo nárokov voči svojim dlžníkom, čo si nevyhnutne vyžiadalo zvýšenú administráciu a s ňou spojené náklady. Inak povedané, zo znaleckého posudku nemožno nijako zistiť, či by k týmto zvýšeným nákladom nebolo došlo aj v prípade, že by súdy vydali všetky poverenia na vykonanie exekúcie presne v zmysle žiadostí žalobkyne a v zákonnej 15 dňovej lehote.

Rovnaké výhrady možno proti znaleckému posudku vzniesť, aj pokiaľ ide o výpočet škody v podobe zvýšených nákladov na poštovné, tlač a správu informačného systému, keďže z neho vôbec nie je zrejmé, prečo by takéto zvýšenie nemohlo byť celkom logickým dôsledkom faktu, že žalobkyňa jednoducho v danom období vo zvýšenej miere pristúpila k uplatňovaniu a vymáhaniu svojich nárokov. Navyše, v tejto časti pôsobí znalecký posudok skôr dojmom primitívnej účtovnej trojčlenky, keď na s. 34 až 42 úplne mechanicky vypočítava rozdiel medzi skutočnými nákladmi (!) zistenými z faktúr od tretích osôb za poštovné, tlač a správu informačného systému a takto zistené zvýšenie následne úplne mechanicky delí „počtom obchodných prípadov“, teda v podstate počtom vymáhaných nárokov žalobkyne v príslušnom roku (pričom z celého znaleckého posudku sa nedá zistiť, odkiaľ sa znalec k týmto počtom „obchodných prípadov“ dopočítal). To všetko úplne bez toho, aby sa vôbec zaoberal banálnou otázkou, ako je preukázané, že celé zvýšené náklady išli len na tie „obchodné prípady“ -

exekučné konania, z ktorých žalobkyňa uplatňuje náhradu škody, a nie napríklad na rozposielanie s týmto konaním nesúvisiacich písomností (napríklad súkromných) (poštovné), na tlač úplne nesúvisiacich propagačných materiálov (náklady na tlač) alebo na inštaláciu lepšieho, či výkonnejšieho počítačového systému „len tak“, z rozmaru žalobkyne (navyše znalec vôbec nevyhodnotil, či z úpravy počítačového systému nemala žalobkyňa trvalý prospech, ktorý by časť nákladov kompenzoval). Ak v tejto časti vôbec možno znaleckému posudku priznať vôbec nejakú logickú úvahu, o čom súd pochybuje, ide podľa názoru o typický prípad logickej chyby „post hoc ergo propter hoc“, teda keď sa z časovej súvislosti dvoch javov (zvýšená exekučná aktivita a zvýšené náklady) automaticky vyvodí ich príčinná súvislosť. Zo všetkých týchto dôvodov dospel súd k záveru, že predložený znalecký posudok preukazuje nanajvýš tak fakty v ňom uvedené (skutočnosť, že u žalobkyne došlo v rokoch 2009 až k zvýšeniu mzdových nákladov a nákladov na poštovné, tlač a správu počítačového systému), no v žiadnom prípade nepredstavuje dôkaz príčinnej súvislosti týchto zvýšených nákladov s tvrdým nesprávnym úradným postupom. Na základe toho súd podľa § 132 v spojení s § 120 ods. 1 O. s. p. (dôkazné bremeno žalobkyne) dospel k záveru, že vznik škody v príčinnej súvislosti nebol dokázaný“.

18. Odvolací súd nevidí vadu konania v prípade neprerušenia konania vo veci zákonného súdu. Prvostupňový súd nebol exekučným súdom a táto odvolacia námietka je súčasťou ako keby formulárových podaní žalobkyne, ale zjavne smerovaných vo veciach, v ktorých o náhrade škody rozhodoval súd, ktorý bol zároveň exekučným súdom, a to nie je prípad predmetnej veci.

19. Odvolateľ podaným odvolaním napadal výrok o zamietnutí návrhu na prerušenie konania (arg. „podávame v celosti v zákonnej lehote toto odvolanie“). Odvolacie námietky sa však týkajú prerušenia konania v súvislosti s porušením práva žalobcu na zákonného sudcu. Za tohto stavu odvolací súd osvojujúci si odôvodnenie prvostupňového súdu považuje za správny záver o zamietnutí návrhu na prerušenie konania do skončenia konania na Súdnom dvore Európskej únie o prejudiciálnej otázke predložený Okresným súdom Prešov vo veci 7C/6/2010.

20. Z uvedených dôvodov odvolací súd potvrdil rozsudok ako vecne správny (§ 219 O.s.p.).

21. V odvolacom konaní úspešnej žalovanej trovy nevznikli. Z tohto dôvodu sa ich náhrada nepriznala (§ 142 ods. 1 v spojení s § 224 ods. 1 O.s.p.).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.